

Söz Uçar Yazı Kalır Lakin Yazının da Çok Azı Kalır!

Hüseyin AKIN

Yazmak yaşadığını tutanaklara geçmektir. Onu konuşma eyleminden ayıran şeylerden biri de budur. Yazdığımızda hem geriye hem de ileriye doğru izler bırakırsınız. Hâlbuki konuştuğunuzda sadece yaşadığınız âna iz düşürürsünüz. Bu izdüşüm kuma yazılan yazılar gibidir, bir söz dalgası gelir ve söylediğiniz şeyi bir sonrakiyle değiştirip umarsızca gider.

Yazan kişi yazdığı metin karşısında hep bir beklenti içerisindedir. Yalnız yürümeye mecali olmadığı yollarda ona bir tür binitlik yapmasını ister. Ne de olsa yazının konuşmaya göre kıyas kabul etmez bir kaldırma gücü vardır. Evet, söz uçar ve yazı kalır. Sözün uçuculuğu kelimelerin konuşmacının ağzından çıkarken sıkletini yitirmesi ile ilgili bir durumdur. Zira konuşma ne kadar hedefine yönelmiş gibi görünse de bir yatağı olmadığı için her zaman ortalığa saçılmış kelimeler yığınıdır. Onları düşükleri yerden kaldırmak ancak bir haberci, hikâyeci ya da ravi ile mümkündür. Söz söyleyenin ağzından çıkmıştır ve onu yeniden sahibine iade etmek mümkün değildir. Bu acizyet ancak yazmak ile giderilebilir.

Yazan kişi hep bir umutla alır kalemi eline. Bu bilinme arzusundan başka bir şey değildir. Milyarlarca insanın yaşadığı gök kubbe altında insan ve eşya kalabalığından sıyrılıp fark edilebilir olma umudunu yaşamak gece yarılarna kadar uykusuz kalmaya değerdir. Herkes tarafından biliniyor olmak varlığın onaylanması, ölmeme arzusunun haklılığına inanma duyguları bahşeder. Aslında bu bir tür kalabalıklarla teselli bulup avunma hâlidir.

Tanınma ve bilinme arzusu elbette anlaşılma beklentisinden bağımsız değildir. Ruhunu kalabalıklara cömertçe soyunan yazar en okunaklı hâliyle okunmak ve anlaşılmak ister. Şair ve yazarların cevaplamakta en çok zorlandıkları soru budur sanırım: Niçin yazıyorsunuz? Yazan kişinin bir hâli bir hâline uymadığına göre-hele bir de şairse- vereceği cevaplar da sorana ve sorulduğu ana göre değişebilir. Diğerlerini bilmem, ama şair dünya ve yaşamak üzerine sıraladığı sebepleri sürekli değişen adamdır. Belki de asıl sebep sinmiş gizil bir itiraf gibi çok derinlerde bir yerlerdedir, şair bunu çözememekte, çöze bile seslendirememektedir.

Tanınmak ve bilinmek için bağırmanın gerekli olduğuna inananlar kısa süreli bir şöhret yaşasalar da edebiyat tarihinde her zaman çok sesli bir unutulmuş örneği olacaklardır. Oysa işitmek için yazanın gönlüne eğilmek, tınısına kulak kesilmek, yordamına ayak uydurmak gerektir. Şiirimizin tevazu abidesi olan Mehmet Akif'in son demlerinde söylemek istediği tam da budur: "Sessiz yaşadım kim beni nereden bilecektir". Kim daha fazla bağırırsa kulakların oraya çevrildiği bir dünyada sessizliğini yüzyıl ötesine duyurabilmek ancak böyle asil bir ruhun harcı olabilir.

Yazının hızla mekanikleştiği, düşüncenin kıyıya vurduğu bir dünyada dijital teknolojiyle beraber yazı da uçucu bir özellik kazanmıştır. Artık sadece söz değil yazı da gözüne kestirdiği boşluklarda uçuyor. Nasıl kâğıt üzerinde kalem soylu saf kan bir atsa klavyeye inip kalkan parmaklar da motorize ekip gibidirler. Yazı sanki tüketime uyumlu seri üretimin dışı vazifesini görüyor.

Elektronik ortamlarla beraber yazarın bilinme ve tanınma isteği iyiden iyi yanıtız ve tatminsiz bir mecraya girmiştir. Çünkü bu kadar kolay ve hızlı ulaşılabilirlik ölümsüzlük hissini beslemek yerine gelip geçicilik ve fânilik duygularını depreştirmektedir. Konuşmak klavye üzerinde sürünerek monitör duvarına yaslanmakta ve her satır aralığında bu kaygan zeminde tutunamayıp söz boşluğuna yuvarlanmaktadır. O hâlde ağızdan ağza dolaşarak dikkati dağılmış o meşhur atalar sözüne şerhimizi düşüp, cümleyi düştüğü yerden kaldıralım:

Söz uçar yazı kalır ama yazının da çok azı kalır!